



## Tjänsteskrivelse

### Datum

2025-03-03

### Vår referens

Micaela Aleman

Enhetschef

Micaele.aleman@malmo.se

## Remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet om Livsmedelsverkets rapport om författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar

MN-2025-1397

### Sammanfattning

Livsmedelsverket fick den 14 mars 2024 i uppdrag av regeringen att analysera behovet av nationella lag- och förordningsändringar till följd av en ny förordning (EU) 2024/1143 om geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter som började tillämpas den 13 maj 2024. Syftet med den nya förordningen är att skapa ett enhetligt skydd för geografiska beteckningar samt att upprätta ett system för skydd av garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp.

Miljönämnden är i grunden positiv till förslaget och tillstyrker att det finns behov att anpassa och uppdatera de nationella författningarna med hänvisningar till den nya förordningen.

### Förslag till beslut

Miljönämnden föreslås besluta:

1. Miljönämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande.

## Beslutsunderlag

- [Här kommer namnet på de handlingar som ligger till grund för beslutsförslaget hämtas in automatiskt. Du behöver inte skriva något under denna rubrik.]

## Beslutsplanering

Miljönämnden 2025-03-20

## Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

## Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt Livsmedelsverkets rapport om författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar till miljönämnden för yttrande. Svar till kommunstyrelsen önskas senast 2025-03-28.

## Bakgrund

Regeringen gav den 14 mars 2024 Livsmedelsverket i uppdrag att analysera behovet av lag- och förordningsändringar med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 om unionens geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter.

Den nya förordningen (EU) 2024/1143 började tillämpas den 13 maj 2024 och ersätter förordning (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel. Den nya förordningen inkluderar även motsvarande regler om skydd för geografiska beteckningar på vin och spritdrycker.

Syftet med den nya förordningen är att:

- skapa ett enhetligt skydd för geografiska beteckningar samt att upprätta ett system för skydd av garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp

- stärka och förbättra det befintliga systemet, bland annat genom ett gemensamt registreringsförfarande för jordbruksprodukter, inklusive livsmedel, vin och spritdrycker
- öka skyddet för geografiska beteckningar som ingrediens i bearbetade produkter och vid försäljning via e-handel
- utöka bestämmelserna till att även omfatta skydd av geografiska beteckningar i domännamn.

Förordningen stärker producentgruppernas roll och ett frivilligt system med erkända producentgrupper för geografiska beteckningar får inrättas av medlemsstaten.

I uppdraget ingår att föreslå de författningsändringar som myndigheten bedömer vara nödvändiga med anledning av förordningen samt att analysera konsekvenserna av förslagen.

Målsättningen med rapporten är att utreda och överväga behovet av lag- och förordningsändringar till följd av den nya förordningen.

### **Förslag till ändring i lagen och förordningen**

Den tidigare förordningen (EU) nr 1151/2012 omfattade beteckningarna ”skyddad ursprungsbeteckning”, ”skyddad geografisk beteckning” och ”garanterad traditionell specialitet” för jordbruksprodukter och livsmedel. Livsmedelsverket har i sin handläggning och kommunikation omnämnt dessa beteckningar tillsammans som ”skyddade beteckningar”. De nationella författningarna som kompletterar den gamla förordningen använder också denna benämning.

Den nya förordningen har ett nytt samlingsbegrepp, ”geografiska beteckningar”, men det omfattar inte ”garanterade traditionella specialiteter” och har därmed en annan omfattning än samlingsbegreppet ”skyddade beteckningar” som används i Sverige. För en tydlig och enhetlig användning av de unionsrättsliga beteckningarna föreslås att de nationella författningarna som berör ”geografiska beteckningar” och ”garanterade traditionella specialiteter” ändrar sin begreppsanvändning i enlighet med den nya förordningens terminologi.

För en tydlig och enhetlig begrepps användning inom EU bör lagens rubrik ändras. Förslaget till den nya rubriken är ”Lag om kontroll av beteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel”. Vin och spritdrycker är livsmedel och behöver inte särskilt anges i rubriken.

### **Förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel**

Den nya förordningen reglerar också, genom artikel 27.2, att om det för en geografisk beteckning finns en erkänd producentgrupp så måste en producent av ett färdigförpackat livsmedel, som önskar använda produkten som en ingrediens i sin produkt och i det färdigförpackade livsmedlets namn, lämna en skriftlig förhandsanmälan till den erkända producentgruppen. Vidare får en medlemsstat enligt samma artikel föreskriva ytterligare förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel som är etablerade inom dess territorium.

### **Förteckning över aktörer och kontrollmyndigheter**

Enligt artiklarna 40.1 och 72.8 i förordning (EU) 2024/1143 ska medlemsstaten offentliggöra namn på och adress till de behöriga myndigheter, organ med delegerade uppgifter, produktcertifieringsorgan och fysiska personer som utfört kontroll av överensstämmelse med produktspecifikationen för varje produkt som betecknas med en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet. Dessa uppgifter ska hållas uppdaterade. Enligt förslag till tillämpningsförfordningar för förordning (EU) 2024/1143 är dessa uppgifter som också ska ingå i det officiella intyg eller utdrag ur förteckningen som medlemsstaten ska upprätta över godkända aktörer i enlighet med artiklarna 45.1 och 77 i samma förordning.

Varje aktör som bedriver en verksamhet som omfattas av produktspecifikationen för en produkt med geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet ska anmäla detta till den behöriga myndigheten och medlemsstaten ska hålla en uppdaterad förteckning över berörda aktörer.

### **Arrangemangen för invändningsförfarandet**

Förordning (EU) 2024/1143 medför, genom artikel 10.5, en skyldighet för medlemsstaten att fastställa arrangemangen för invändningsförfarandet i det nationella skedet av ansökningsförfarandet för geografiska beteckningar. Livsmedelsverket

föreslås ges möjlighet att meddela föreskrifter om vissa förfaranden i det nationella skedet vid ansökan om registrering av geografiska beteckningar och garanterat traditionella specialiteter. De handlar bland annat om att fastställa arrangemang för nationellt invändningsförfarande, samt möjlighet att föreskriva om producentgruppers sammansättning och organisation samt om ett system med erkända producentgrupper. Livsmedelsverket föreslås också utpekas som ansvarig myndighet att föra förteckning över aktörer som tillverkar produkter med geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter samt tillhandahålla intyg eller utdrag ur denna förteckning.

Förordningen syftar till att synliggöra de skyddade produkternas bidrag till ökad hållbarhet, genom att möjliggöra för producenter att lyfta fram och kommunicera åtgärder inom miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

### **Konsekvensbeskrivning**

Det framgår inte i förslaget om en prövning av barnets bästa är genomförd.

Förslaget bedöms inte påverka miljönämnden ekonomiskt eller organisatoriskt.

### **Miljöförvaltningens bedömning**

Miljöförvaltningen ser positivt på förslaget som omfattar anpassningar av nationell lagstiftning till den nya förordningen. Det bidrar till en harmonisering av begreppsanvändningen inom unionen samt ökar skyddet för geografiska beteckningar som ingrediens i bearbetade produkter och vid försäljning via e-handel.

Miljönämnden ser positivt på att förordningen även inkluderar produktgrupperna vin och sprit, som tidigare fanns i flera olika förordningar, eftersom det förenklar reglerna.

Miljönämnden tillstyrker de ändringar och uppdateringar som Livsmedelsverket föreslagit i följande lagar- och förordningar:

- lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel
- lag om ändring i lagen (2018:1654) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel
- förordning om ändring i förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

För en tydlig och enhetlig begreppsanvändning bör lagens och förordningens rubrik ändras från ”skyddade beteckningar” till ”beteckningar”.

#### **Förfaranderegler för producenter av färdigförpackade livsmedel**

Förordningen omfattar även skyddet för geografiska beteckningar som används som ingrediens i bearbetade produkter. Vidare stärks producentgruppernas roll och ett frivilligt system med erkända producentgrupper för geografiska beteckningar får inrättas av medlemsstaten.

Miljönämnden har svårt att göra en bedömning hur tillämpningen av de nya reglerna kommer att fungera i praktiken innan medlemsstaterna införa sådana system.

#### **Intyg och utdrag ur förteckning över aktörer och kontrollmyndigheter**

Den nya förordningen medför en skyldighet för medlemsstaten att tillhandahålla antingen ett intyg eller ett utdrag ur en förteckning över godkända aktörer som bedriver verksamhet som omfattas av en eller flera skyldigheter enligt produktspecifikation för en geografisk beteckning eller en garanterad traditionell specialitet. Livsmedelsverket är ansvarig myndighet för denna uppgift och kommer att upprätthålla och uppdatera den förteckning som ligger till grund för dessa intyg som kan underlätta vid kontroll av geografiska beteckningar.

#### **Arrangemangen för invändningsförfarandet**

Den nya förordningen medför en skyldighet för medlemsstaten att fastställa arrangemangen för invändningsförfarandet i det nationella skedet av ansökningsförfarandet för geografiska beteckningar. Eftersom något motsvarande krav inte fanns i de tidigare förordningarna om geografiska beteckningar och garanterade

traditionella specialiteter finns inget bemyndigande för Livsmedelsverket som omfattar medlemsstatens skyldighet enligt den nya förordningen.

För en enhetlig hantering av samtliga ansökningar enligt den nya förordningen bör Livsmedelsverket ha bemyndigande som omfattar invändningsförfarandet för garanterade traditionella specialiteter.

Idag har Livsmedelsverket inte ett bemyndigande och möjlighet att anpassa nationella förfaranderegler och förtydliga för svenska företag utifrån svenska förhållanden och företagsperspektiv.

Miljönämnden delar Livsmedelsverket bedömning att det kommer ta tid innan ovanstående krav i förordningen kan tillämpas av kontrollmyndigheter.

Vidare anser Miljönämnden att Livsmedelsverket ska bidra till att vägleda svenska företag och kontrollmyndigheter vid tillämpningen av dessa bestämmelser.

## **Ansvariga**

Rebecka Persson

Miljödirektör

Arvid Nordland

Avdelningschef

Avdelning för livsmedelskontroll